

APÁCATORNA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Apácatorna bemutatása	4
3. Örökségünk	5
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	9
5. Építészeti útmutató, ajánlások	13
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Részletek</i>	
<i>Apácatorna külterületi településrész</i>	
6. Mai jó példák	26
7. Utcák, terek	28
8. Hirdetések, reklámtáblák, sajátos építmények	30
9. Impresszum	32

BEVEZETÉS

Apácatorna településképi arculati kézikönyvén keresztül szeretnénk bemutatni a község történelmét, természeti és épített értékeit. Célunk volt, hogy a községről egy átfogó ismeretanyagot készítsünk.

Az arculati kézikönyv leghangsúlyosabb része az épített értékek, építészeti megoldások bemutatása. Ezt szakmai szempontok alapján dolgoztuk ki, ajánlásainkat közérthető módon fogalmaztuk meg.

A táji, települési és építészeti hagyomány értékei együtt alakítják ki a települések arculatát. Ezek megőrzése mindannyiunk érdeke. Erre vonatkozó ajánlásainkat kifejezetten Apácatornára alkottuk meg, ezeket a könnyebb értelmezést segítve ábrákon, illetve fényképeken szemléltettük.

A megfelelő, utcaképbe illeszkedő kivitelezések megtartják a településkép egységét, óvják építészeti örökségünket. E kézikönyv az új ismeretekre nyitott, szemléletformáló céllal megalkotott kiadvány.

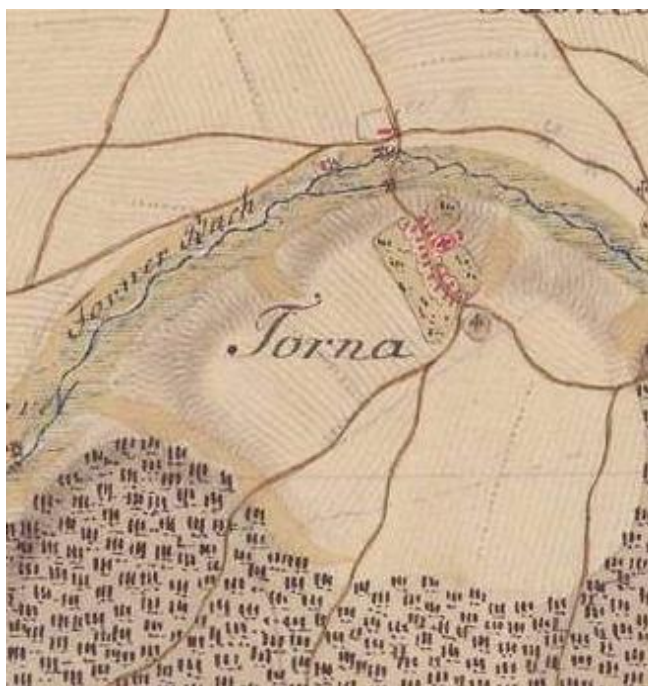
Reméljük, hogy hasznosnak találják ismeretanyagunkat, a leírt tudásanyagot minél szélesebb körben, a gyakorlatban is alkalmazni tudják.

APÁCATORNA BEMUTATÁSA

Apácatorna település Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. Nevét a Marcal folyó mellékvizéről, a Tornáról, illetve a somlóvásárhelyi apácakolostorról kapta, amelynek egyik birtoka volt. A település a 8-as főútról könnyen megközelíthető, bár legyünk körültekintők, ha erre járunk, mert a leágazásnál nincs kitáblázva a község neve. A település lakosság száma a 2015-ös adatok alapján 166 fő.

Az eredetileg Torna nevű település első okleveles említése 1317-ből származik, de valószínűleg a XIII. században alapították. A középkorban kolostorbirtok volt, az itt élők mezőgazdaságból és állattenyésztésből éltek. A török hódoltság idején elpusztult és a XVIII. század közepéig lakatlan volt. Benépesülése után nemesi falu lett. A települést 1908 óta hívják Apácatornának. A II. világháború idején a község több lakosa teljesített katonai szolgálatot. A település híres szülöttei: dr. Karácson Imre történetíró és Csongrádi Ferenc válogatott labdarúgó. Apácatorna életét a munkanélküliség és az elvándorlás igen megnehezíti. A helyzet viszont nem tűnik reménytelennek, hiszen a község remek adottságokkal rendelkezik. A régi termelősövetkezet helyén állattartással foglalkoznak a helyiek. Egyéb munkalehetőség leginkább Ajkán található.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A község diákjai a közeli Tüskeváron tanulhatnak. A település a közelmúltban több ponton is fejlődött. A tudatos fejlesztéseknek köszönhetően szennyvíztisztító rendszert telepítettek, a művelődési ház udvarán játszótérrel alakítottak ki. A tisztítórendszer országos szinten is egyedülálló, természetkímélő eljárással működik.

A második katonai felmérés (1806-1869)

ÖRÖKSÉGÜNK

3

Veszprém megye építészeti örökségére jellemző, hogy a megye aprófalvai néhány utcával rendelkeztek, Apácatorna esetében is ezt láthatjuk. A nagyobb települések, városok esetében természetesen a halmazos beépítés is megfigyelhető volt. A vidéken élők vallásos neveltetésben részesültek, a mindennapi élet része volt az istentisztelet, az erkölcsös nevelés. Templomokat vagy kisebb imaházakat még a legkisebb településeken is találunk. A település tájszerkezetét döntően a földrajzi adottságok, a természetvédelmi területek és a meglévő, illetve tervezett közlekedési nyomvonalak határozzák meg. Az építészeti stílusok kibontakozását a természeti, éghajlati és gazdálkodási körülmények befolyásolták. A szerkezeti, anyagválasztási lehetőségeket a környezet kínálta. Mindezt az ember képességei, hagyományai formálták épületté, amelyben meghúzhatta magát. Hazánkban a változó adottságú területek tájegységi háztípusokat hoztak létre, eltérő formákat és szerkezeteket, de ennek ellenére többé-kevésbé hasonló és egységesülő formákat.

A megye hagyományosnak tekintett parasztházai a XIX. század végén, a XX. század első felében épültek meg. Jellemzően oldalhatáron állnak, elől két kisebb, vagy egy nagyobb ablakkal néznek az utcára. A település lakóházai jellemzően nem rendelkeznek tornáccal. Falaik többnyire vályogból, illetve helyi építőkövekből épültek. A tetőformájuk szerint a nyeregtető, illetve a kontytető jellemző. Héjazatként cserepet, illetve palát használtak.

Lakóház, mely 1920-ban épült; helyi védelemre javasolt

A paraszti kultúrát a mezőgazdaság táplálta, így a gazdasági épületek, ólak, tárolók a paraszti porta részét képezték. Ezen lakóházak adják a vidék igazi báját, ezzel a településkép meghatározó elemei. A vidék falvainak településképét a szocialista politika nagyban megváltoztatta. A legfőbb csapás a szocialista kollektivizálás volt, amely megszüntette a föld magántulajdonát. Az önálló, észjárásában karakteres parasztot bémunkássá tette, és lelki győzködéssel elhitette vele, hogy a múltat el kell törölni, a saját örökségét jelentő portával és házzal együtt, mert ez a felemelkedés követelménye.

A negyven évig tartó korszak – ami teljes nemzedékváltást jelent – évezredes hagyományokat, beidegződéseket, tudást törölt ki a népi emlékezetből, szinte teljesen. A szocialista időszakban épült kockaházak ezen új szellemiségnek megfelelően épültek. Nagyobb alapzattal, más szobaelosztással rendelkeztek. A helyi építőkövek mellett a távolabbi építőanyagokat is hasznosították. A lakóházak jellemző fedése a cserep és a pala maradt. A község településképét meghatározó parasztházak, illetve kockaházak mellett újjépítésű lakóházakat is találunk a településen.

Helyi védett értékek

Lakóépület

A Kossuth Lajos utcában fésűs, utcavonalas beépítésben áll ez a nyeregtetős épület, amely Dr. Karácsony Imre (1863-1911) történetíró szülőháza. A tető cseréppel fedett, gerincvonala az utcára merőleges. Utcai oromfala vakolatkeretes, rajta két, egyenes záródású padlásszellőző található. A földem magasságában cseréppel fedett osztóparkány húzódik. Az utcai homlokzat kéttengelyes, egyenes záródású nyílásai körül faragott fára emlékeztető, sötét színre festett, csúcsíves elemekből álló vakolatkeret fut.

Lakóépület, Karácsony Imre szülőháza, Kossuth Lajos utca 28. HRSZ.: 29

Kereszt

Kossuth Lajos utca 16, HRSZ.: 45

A település központjában, a templom kertjében található feszület kőből készült. Két részre tagolódik, felül a kereszt, rajta a megfeszített Krisztus szobra található, alul a talapzat, melyen két dór jellegű oszlop közti falfülkében Szűz Mária szobra áll. A kereszt végei díszes megjelenésűek. A kereszt és a talapzat lépcsőzetesen kapcsolódik egymáshoz. A Szűz Mária alatti alaptesten vésett felirat található.

Mennybemenetel templom

Az római katolikus templom a Kossuth utcában található. Az 1492-ben épült és műemléki védelem alatt álló épület sekrestyéje magában foglalja a románkori templom egy részét, amely a XII. században épült. Nagyobb átalakítása 1941-1942 között volt, akkor Megyeri Mayer Attila tervezte és építette át. A közelmúltban a templom egy felújítás alkalmával jelentősen megszépült. A templom udvarán emlékművel emlékeznek az I. világháború, illetve a II. világháború áldozataira.

Kossuth Lajos utca 16, HRSZ.: 45

Világháborús emlékmű

Az I. és a II. világháborúban elesett katonák emlékére 1992-ben, a templom kertjében állították az emlékművet. Az emlékmű egyszerű, letisztult formájú.

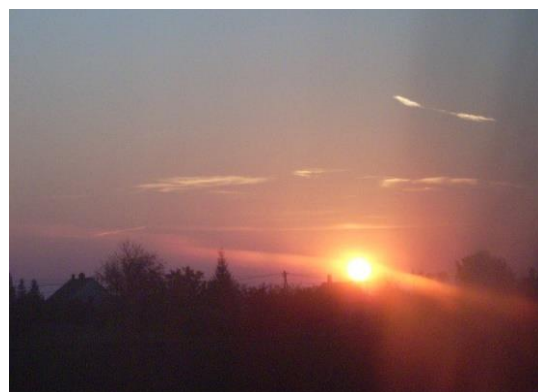
A fehér műkő lapokkal burkolt fal közepére került a fehér márványból készült tábla, melyen az „Emlékezzünk hősi halottainkra!” felirat és az elesettek neve olvasható. A tábla felett bronzból készült ország címer, a fal tetején pedig bronz kereszt található.

Kossuth Lajos utca 16, HRSZ.: 45

Természeti értékek

A település nem része a Natura 2000-es hálózatnak. Természetvédelmi szempontból kiemeltnek számítanak a tájképvédelmi övezet, az Országos Ökológiai Hálózat, illetve az érzékeny természeti terület részei. Az ökológiai és zöldfolyosó területébe tartozik a Torna-patak, a Malom-árok, valamint a Hosszúvíz-patak medre. A Torna patak területének térszíne keletről nyugat felé lejt. Kelet felől a Bakony magasabb nyúlványai, dél, nyugat és észak felől körülbelül azonos magasságú dombok határolják, azzal a különbséggel, hogy a vízgyűjtő terület nyugaton meredeken, délen közepesen meredeken és észak felől lankásan emelkedik ki a Torna völgyéből. Ezek a lejtőviszonyok határozzák meg a Torna-patak és mellékfolyásainak a földrajzi helyzetét. A terület évi átlagos csapadékmennyisége 660 milliméter, mely az országos átlag fölött van. A patak vízhozama változó jelentős mennyiségű csapadék esetén árvízi fenyegetettséget is jelenthet a környező településeknek.

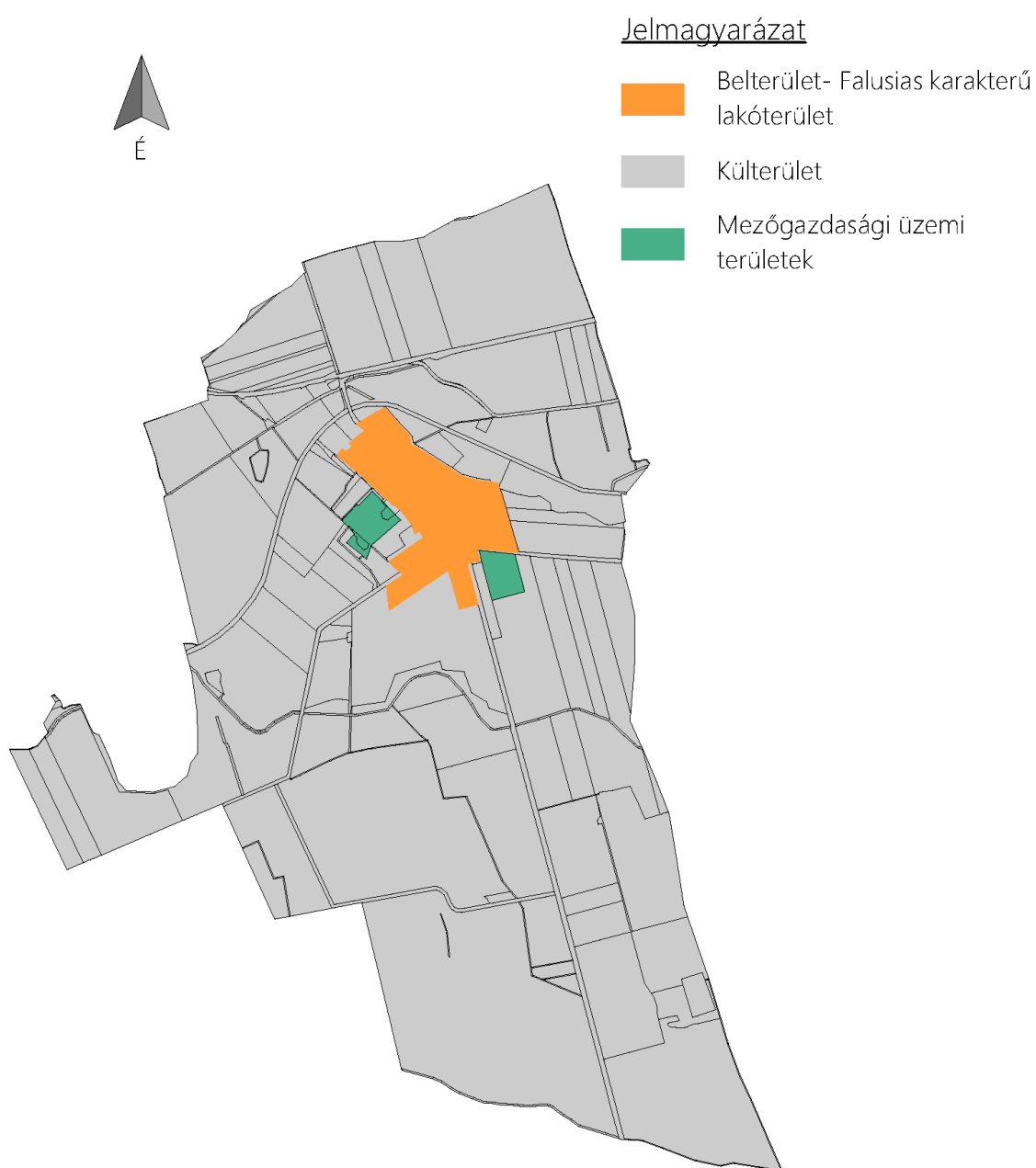

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

Apácatorna

A településen három eltérő karakterű részt különböztethetünk meg egymástól. A falusias karakterű lakóterületet, a külterületet, illetve a mezőgazdasági üzemi területeket.

Belterület-Falusias lakóterület

Apácatorna egyutcás szerkezetű település. A belterület nagy része lakóterület ezért a település lakott része falusias lakóterület területfelhasználási egységbe került.

A lakosság évszázadokon át formálta a falu arculatát. A település már beépült részén történelmileg kialakult beépítési mód van. A település egyutcás, szalagtelkes telkein álló XIII. századi tornai épületeiből fejlődött a mai képére. Apácatorna utcáit jellemzően az oldalhatárra telepített lakóépületek határolják. A középületek a település északi részén, a Kossuth utcában, a római katolikus templom közelében található. A telkek első felében található a lakóépületek, mögöttük gazdasági épületek, a telkek végében pedig kert, szántóföld vagy erdő. A községben mára kevés maradt meg a régi parasztházak közül. A településre jellemzőek a világos vakolatú lakóházak, osztott, fehér vagy barna ablakokkal az utcafronton. Ezeknél a házaknál fontos megőrizni a hagyományos karaktert felújításkor. Sok példát találni a szép megoldásokra, és a mai kor igényeinek megfelelően lehet elérni a kívánt eredményt.

Külterület-Mezőgazdasági üzemi területek

Gátórház és Tóthfarm a település külterületéhez tartoznak, mely területek jellegüket tekintve mezőgazdasági területek. Ezeken a részeken több, különböző funkcióval rendelkező épület is kialakításra került, mint például erdészház, útórház, gátórház és csatornaórház. A külterületi majorokban található különböző gazdasági funkciót ellátó ipari-, mezőgazdasági területek és üzemek. A telkeken található tárolók, silók, garázsok, csarnokok, és szociális helyiségek.

A gazdasági területeket célszerű erdősávval körülvenni, hogy védjük a közeli lakóterületeket a portól, zajtól, ami a tevékenységből adódhat, valamint ezzel a tájkép karaktere is megmarad. A vízfolyások környezetében rét és legelő található, a belterület közelében kertművelés is folyik. A szántóterületeket sok helyen tagolják keskenyebb-szélesebb erdősávok, fás területek, amelyek tájképi szempontból is előnyösek és a szélhatás ellen is hasznosak.

Külterület-Beépítésre nem szánt területek

A település belterületétől északra eső területeken zömmel a nagyüzemi jellegű szántóterületek, illetve a településtől délre eső, nagyterjedésű erdőterületek a területhasználat ma meghatározó elemei.

A nagy kiterjedésű külterületen főként mezőgazdasági területek és kisebb erdős területek találhatók. A mezőgazdasági területekhez elsősorban a szántóföldek, illetve a gyepterületek sorolandók. A szántók viszonylag jobb minőségűek, a vadaktól való védelmük elfogadható. Itt kiválóan megterem a kukorica és a repce. A Torna-patak melletti gyepterületek mind az élővilág, mind a vízminőség szempontjából fontos területeknek minősíthetők.

Apácatorna belterületét három meglévő erdő is szegélyezi. A túskevári Püspöki-erdőhöz csatlakozó Irtás-erdőtag; a belterülettől nyugatra fekvő majort körbevevő és a belterülettől közvetlen délre eső erdőterület; illetve a karakószörcsöki határ menti – a Torna-patak egykori kanyargós medrét követő közigazgatási határ menti – erdőterület.

Ezen felül kiemelendő, hogy a külterületen egy szennyvíztisztítómű is található, mely a belterülettől keletre terül el.

A természetközeli területek karakterét fontos megőrizni.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Apácatorna falusias lakóterület

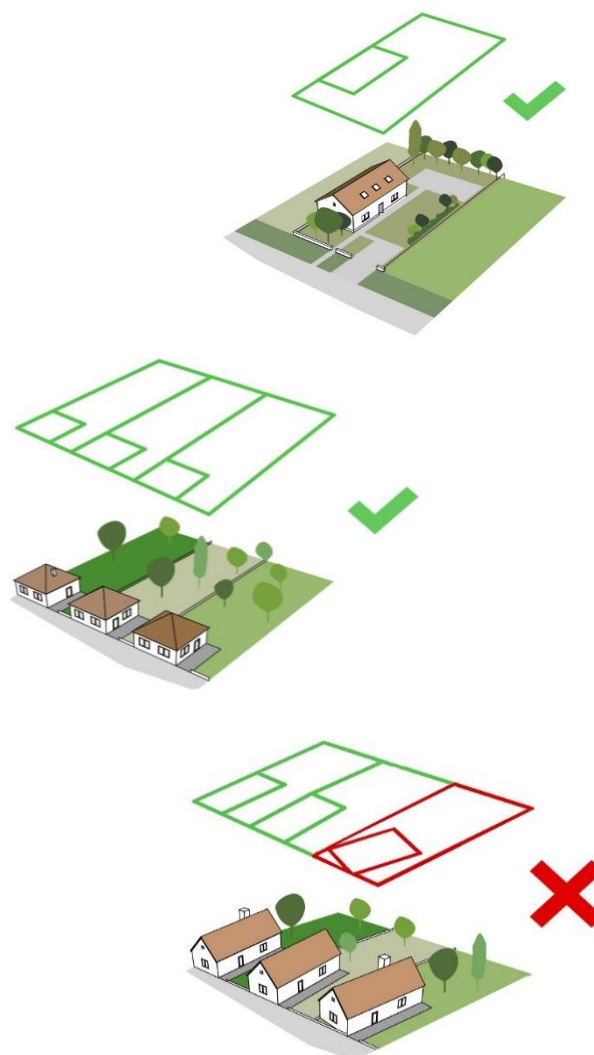
TELEPÍTÉS

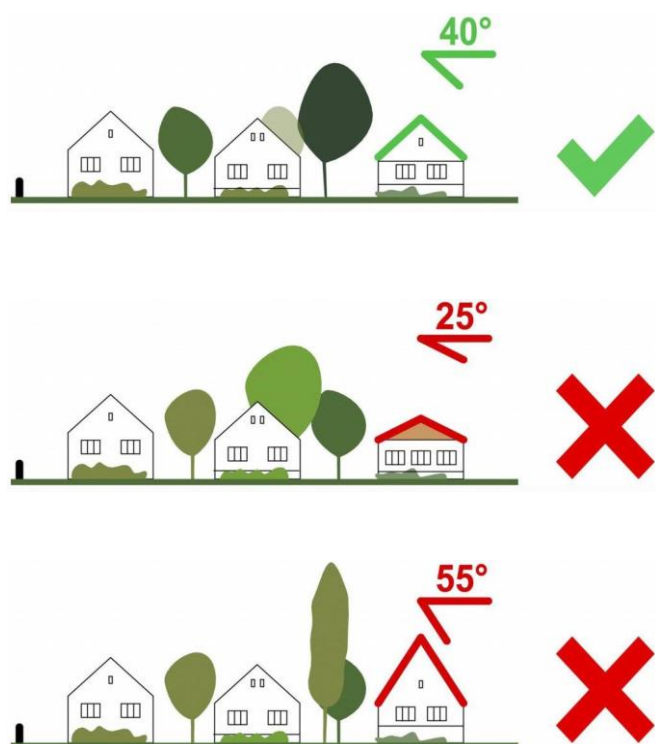
Apácatornán oldalhatáros a beépítési mód. Ám az épületek telken való telepítése esetén felfedezhető, hogy van ahol az utcavonalas beépítésnél nincs előkert, míg máshol előkertes kialakításra került sor.

A település egészére igaz, hogy a tetőgerincek az utcára merőlegesen pozícionáltak, illetve az utcában tapasztalható beépítési sávot új épület építése esetén is tanácsos tartani.

Az egy vonalban lévő házak alkotnak egységes utcaképet, így az ettől való eltérés kerülendő. Nem célszerű elforgatni, hátra vagy előre húzni az új épületeket.

A képeken utcavonalas telepítés látható, mely a település északi felére jellemző.

MAGASSÁG

A településen az egyszintes lakóházak a leggyakoribbak. Új építések esetén az épület magasságának igazodnia kell a környező épületek magasságaihoz, velük közel azonos méretet kell tartani.

Nem javasolt a túl magas, többszintes épületek kialakítása, melyek nem illeszkednének a településre jellemző arculatba.

A képeken és ábrákon javasolt és kerülendő példák láthatók, melyek segítenek szemléltetni a kívánt épületmagasságot és tetőhajlásszöget.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Apácatornán az épületek tetőhajlásszöge általában 35-45 fok között mozog, melytől új házak építéskor nem célszerű eltérni.

Fontos, hogy az új tetők hasonló hajlásszöggel épüljenek, mint ami a településen megfigyelhető, hogy azok segítsék a harmonikus utcaképek kialakulását.

TETŐFORMA

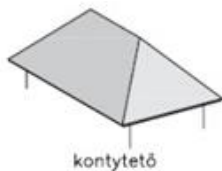
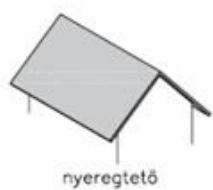
A településen fellelhető tetőformák a következők: kontytető, csonka kontytető, nyeregtető.

Új épület építése esetén a felsorolt tetőformák alkalmazásai javasoltak.

Kerülendő az Apácatornától idegen lapostető és összetett tető használata, melyek nem illeszkednének környezetükbe.

A képeken két apácatornai épület javasolt tetőkialakítása látható, egy nyereg- és egy kontyolt tető.

SZÍNEK

A településen számos jó példát találni a megfelelő színezésre, ám akadnak nem követendők is.

Az épületek vakolt, színezett homlokzati falfelületének színezésénél a környezethez való illeszkedés érdekében csak a fehér, sárgával tört fehér, szürkével tört fehér, okker árnyalatai, homok- és agyagszín, tégl- és terrakotta vörös színek, illetve természetes építőanyagok esetén azok természetes színei alkalmazhatók. Faburkolat, faszerkezetek esetén a fent említett színek mellett barna és zöld szín is alkalmazható.

Kerülendő az élénk, harsány színek alkalmazása. Nem elfogadható a túlzott homlokzatzsívítés, az élénk tetőhéjazat és Apácatornához nem illő burkolatok használata.

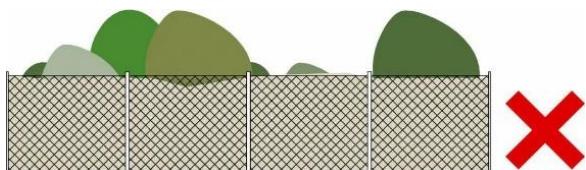
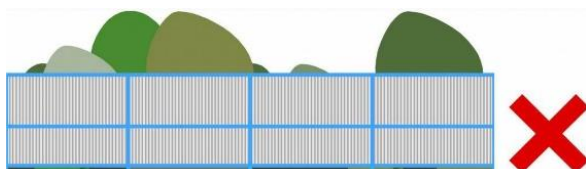
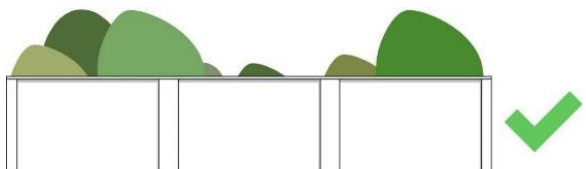

A képen látható harsány színezés kerülendő a településen.

(A kép nem a településen készült.)

A képeken javasolt színezés látható Apácatornáról.

Kerülendő az előregyártott betonelemes kerítések használata, melyek stílusidegenek a magyar faluk hagyományos anyaghasználatához, illetve az áttört fém kerítések náddal és egyéb belátást gátló anyaggal történő bevonása.

(A kép nem a településen készült.)

KERÍTÉSEK

A településen álló házak mellett nem szabad megfeledkezni az utcaképi szempontból jelentős kerítésekről sem. Apácatornán az előkertés beépítéseknél az áttört fém- és fakerítések használata jellemző, míg az utcavonalasnál a tömör falazott kerítések gyakoriak.

Elválasztás céljából, főleg utcavonalon kerülendő az előregyártott, paneles kerítések, a drótfonatos kerítések, illetve azok náddal való bevonása és a sövények.

Az ajánlott kerítés típusoknál fontos, hogy az épületekkel harmonizálva legyenek lefestve és a tömör kerítések anyaghasználatban illeszkedjenek környezetükhöz, lehetőleg vakolt felületűek legyenek.

A településközpontban inkább tömör, a település szélé irányában inkább áttört kerítéseket találunk. A régi parasztházak esetén megfigyelhető az épített kerítés, melybe gondosan illeszkedik a kertkapu.

A színvilágukban jól illeszkednek az épületek vakolatához. Helyenként a kapu kis tömör falszakaszokkal egészül ki, nyerstégla vagy vakolt felület, sötét színű fa- vagy fémkapuval, ami már-már zárt sorú hatást kelt.

Javasolt tömör téglakerítés, nyers vagy vakolt felülettel, fa nyílászárókkal. Ma már sok helyen fém, vagy akár gabionos kőkerítés is van.

Kerülendő az áttört fémkerítések náddal és egyéb belátást gátló anyaggal történő bevonása.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

(A képek nem a településen készültek, csak illusztrációk.)

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a Pápa-Devecseri sík déli részén a cseres-kocsányos tölgyes. Ezek méretükből adódóan leginkább parkfának alkalmasak.

Elegyfajok közül jelentős a közönséges nyír, melynek alapfaján túl népszerűek a kiskerti telepítésre is alkalmas, kompakt fajtái.

Fontos megemlíteni a közönséges gyertyánt, melynek előnyös tulajdonsága, hogy jól metszhető, alakítható, így akár sövény is nevelhetünk belőle.

Megemlítenéd még a vadrkörte, mely igen szép szoliter fává nő, és ehető, fanyar ízű termése miatt is közkedvelt. Helyet kaphat szőlőskertekben is, akár csak a közönséges dió.

Ugyancsak előfordul a társulásban a méretéből adódóan leginkább parkokba telepíthető mezei szil, melynek alapfaján túl választható különleges tarka levelű változata.

Galagonyák közül az egybibés galagonya bátran ajánlható kiskertekbe, hiszen nem igényel nagy helyet, igénytelenségének és ellenállóságának köszönhetően pedig kiválóan alkalmas közterületi telepítésre is. Alapfajából nyírott, illetve nyíratlan sövény is kialakítható.

Cserjefélék közül elsősorban a húsos somot kell kiemelni, mely egykor a Somló lankáit borította. Tulajdonképpen erről a cserjeféléről kapta a vulkáni tanúhegy a nevét. Később helyére szőlőt telepítettek, így jelenleg is szőlőültetvények sokasága határozza meg a táj karakterét.

Telepíthetünk bátran rózsaféléket is, melyek egész nyáron át elbűvölnek gyönyörű virágaikkal és illatukkal. Örökzöldek közül nyugodtan választható a közönséges boróka, melynek számos fajtáját ismerjük.

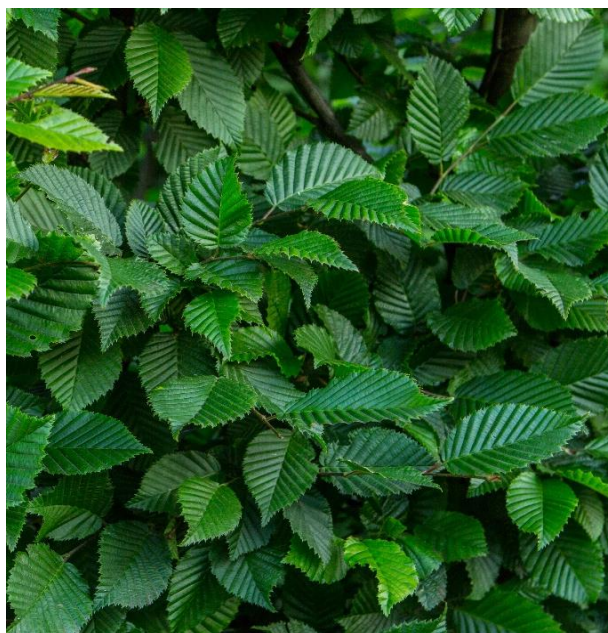
Helye van ezen kívül a cserjés pimpónak is a kertekben, közterületeken egyaránt, alkalmas alacsony nyíratlan sövénynek, talajtakarónak, de utak szegélyezésére is kiváló és egész nyáron virágzik.

Kocsányos tölgy

Nyír

Gyertyán

Lágyszárúak alkalmazására is számos lehetőség nyílik kertekben, közterületeken egyaránt. Utóbbi esetében leginkább a nagyobb méretű, virágágyi fajok jöhetnek szóba, míg kertekben bátran létesíthetünk akár sziklakertet is, hiszen nem hat tájidegen elemként a területen. Miután a Somlót bazalttufa alkotja, célszerű ezt alkalmazni a sziklakertekben is, vagy ennek hiányában más, hozzá hasonló kőzetet.

A sziklakertekben megjelenhetnek párnás habitusú díszfüvek, például csenkeszek vagy sásfélék, de helyet kaphatnak különböző virágaikkal díszítő fajok is, mint például a sziklai ternye vagy különböző harangvirágok.

A kertek elrendezését illetően megállapítható, hogy a klasszikusnak vett előkertek kevésbé jellemzőek erre felé, a lakóházak általában telekhatáron állók. Mellettük az oldalkert díszítő funkciót tölt be, vagy autóbeállóként szolgál, haszonkerti felhasználásuk nem jellemző.

Gyakran ültetett növények ezekben az oldalsó kertrészekben a rózsák, illetve különböző örökzöldek: fenyők, tuják, borókák. Javasolható a kerítés szigorú vonalvezetésének oldására nyírott vagy nyíratlan sövények használata, például gyertyánnal vagy galagonyával, illetve miután jellemző a térségre a szőlőtermesztés, bátran létesíthető szőlőlugas is.

A Somlót alkotó bazalttufa változatos felhasználása jellemző a kertekben. Megjelenhet épületek, kerítések lábazatában, de akár sziklakertek kőanyagaként is. Sziklakertet célszerű a kert hátsó felében a pihenőkertnél kialakítani, még hozzá nem kőkupacként, hanem meglévő épített elemhez, például lépcsőhöz, teraszhoz kapcsoltan. Ilyen formában indokolt a létesítése, kialakításával harmonikus összképet teremthetünk a kertben megidézve a táji adottságokat. Ezek a sziklakertek a cserjékhez, fákhoz hasonlóan ugyancsak részt vesznek a homorú térfal kialakításában békés zugot teremtve a hátsókertben. Pihenőkerten túl akár kisebb veteményes is kialakítható, ahol különböző zöldségfélék, gyümölcsök termelhetők meg.

Rózsza

Dió

ANYAGHASZNÁLAT

Apácatorna településének karakteréhez illeszkedve javasolt a cserép és természetes pala héjazat használata.

JÁRDÁK, BURKOLATOK

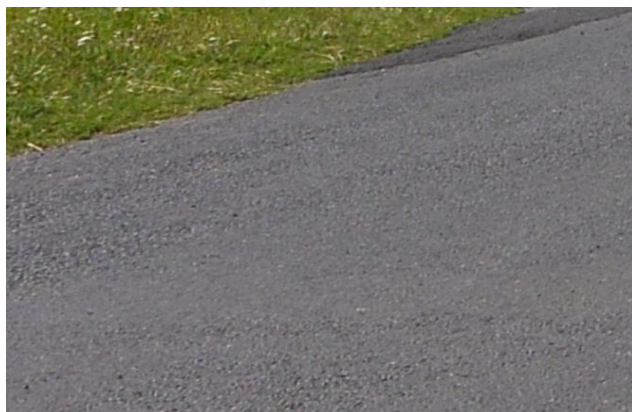
Járdáknál és gépkocsibeállóknál a természetes térkő használata javasolt.

A település arculatához nem illeszkedő fémlemezfedés és hullámpala használata kerülendő.

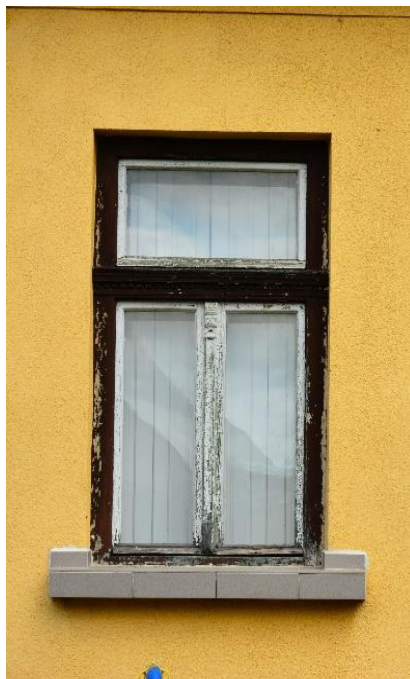

Az épületek körüli utaknál kerülendő az aszfalt és beton használata.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A hagyományos építészetben a nyílászárók javasolt anyaga a sötét színre kezelt fa. Ablakoknál a népi építészetre jellemző osztott üvegezés javasolt, amelyek árnyékolás céljából velük megegyező színű zsalugáterekkel felszerelhetők.

Az utcavonalas beépítésnél fontos hangsúly van a kapuk kialakításának. Javasolt az esztétikus, tömör ajtó és kapu elhelyezése.

Falusias településeken kerülendő a műanyag redőnytokos ablak alkalmazása.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Apácatorna több épülete a magyar falvakra jellemző homlokzat kialakításokkal rendelkezik. Találni köztük kimondottan a vidék hagyományait őrzőt is, ahol jellemző a csipkefalas oromfal, melynek díszített párkánya és két, kisebb vakolt homlokzati dísszel ellátott, osztott üvegezésű ablaka van. Utcaképi szempontból a homlokzatok mellett a kerítések harmonizáló kialakítása is fontos feladat.

RÉSZLETEK

A vidékre jellemző népi építészet jellegzetes eleme a csipkefallal („macskalépcső”) záródó, fehér, meszelt, vakolatdísszel ellátott oromfal. Az oromfalon a füstlyukak és egyéb díszítő elemek jellemzően szimmetrikusan helyezkednek el. Néhány épületen látni „füles” záródású kontyolt tetőket. Megfigyelhető, hogy az épületek homlokzatain feltüntetett feliratok és dátumok mindig homlokzatvakolattal kiemelve.

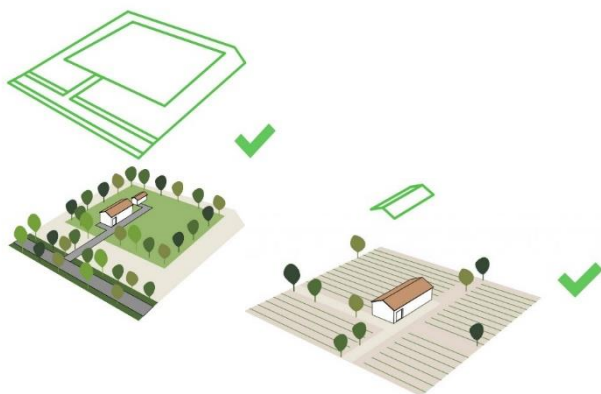

APÁCATORNA MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI TERÜLETEK ÉS KÜLTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS

A település külterületén és a mezőgazdasági üzemi területeken gazdasági épületek és szántóföldek találhatóak. Itt a beépítés laza, nem egységes, az adott funkció technológiájához alkalmazkodik.

A telkek általában belső úthálózattal rendelkeznek, melyek többnyire burkoltak. Az épületek általában a bejáratú úttal merőlegesen vannak telepítve, szabadonállóan.

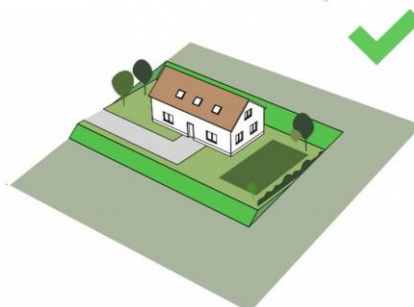
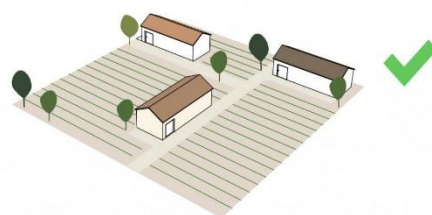
TETŐFORMA

A mezőgazdasági területek épületeinél leginkább a nyeregtetős épületek vagy csarnokszerkezetek figyelhetők meg.

Új épület tervezésénél ajánlott ezen szerkezetek figyelembevételével illeszkedni a környezethez, azaz az épületeket, építményeket az adott terület építési hagyományainak megfelelően, tájba illően kell kialakítani. A nyeregtetős épületek közé nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, hanem csak ezen építményekhez hasonló. Továbbá épületcsoportnál azonos hajlásszögű és héjalású tetőalakítást kell alkalmazni.

SZÍNEK

A homlokzatok színeként pasztellszínek alkalmazandók. A harsány, rikító színek használatát kerülni kell. Továbbá tetőfedés színeként csak természetes színek (barna és árnyalatai, vörös és árnyalatai, fehér, szürke és árnyalatai) alkalmazhatók.

TEREPALAKÍTÁS

A külterületen a terep enyhén lejtős, dombos, a település felé közeledve egyre síkabb. Az épületek tervezésénél ügyelni kell a terepviszonyokhoz igazodó telepítésre. Nem megfelelő, ha az épületet belevájuk a terepbe, nagy árkot képezve.

MAI JÓ PÉLDÁK

Új épületek építése a településkarakterbe illeszkedően

Újépítésű házak esetén, illetve meglévő épületek felújításakor törekedni kell arra, hogy az épületek a településre jellemző építészeti karakterbe illeszkedjenek. Javasolt a házakat világos tónusú vakolatokkal, sötét fa nyílászárókkal, vöröses tetőfedéssel kialakítani. Mindezek használata mellett a telepítés, formavilág és részletképzés is kiemelten fontos. Ne használjunk a mai divatnak megfelelő elemeket, amennyiben azok nem illeszkednek a község arculatához. *(A felső kép nem a településen készült)*

Épületfelújítások a településkarakterbe illeszkedően

A népi építészeti elemek fennmaradása napjainkban fontos feladat, ezért a hagyományos parasztházak felújításakor törekedni kell az eredeti karakter megtartására (nyeregtető, csipkefal, szimmetrikusan vakolt homlokzati dísz, világos oromfal, sötét fa nyílászárók, fehér kéménypillér stb.). A mai korszerű fa nyílászárók használata javasolt a régiek helyett, melyek energetikailag nem megfelelőek. Az ablakok árnyékolása zsalugáterrel oldható meg, melynek részletképzése egyedi módon is megvalósítható. A képeken felújított épületek láthatók, melyek a legelső kép kivételével nem Apácatornán találhatók.

UTCÁK, TEREK

Apácatorna utcáin szembetűnő a sok vidám, színes virágtartó megléte. Az utcákat az egyszintes lakóépületek adják, melyeken zöld felületek és rengeteg virág látható.

Teresedés a település északi részén a római katolikus templom mellett található, ahol egy piros-fehér-zöld pad és többek között nemzeti zászló található.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK, SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK

Reklámozás és hirdetés céljára a vas cégérek és fa táblák használata javasolt, melyek az épület homlokzatain helyezhetők el.

Apácatorna közterein igényes fém és fa táblák találhatók, melyek követendő példaként szolgálhatnak információs táblák és utcatáblák elhelyezéseihez.

A településhez nem illő molinók, fényreklámok és óriásplakátok használata kerülendő.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK

Parabola antenna, klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő. *(A képek nem a településen készültek.)*

A képeken példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt. *(A képek nem a településen készültek.)*

IMPRESSZUM

APÁCATORNA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

CÍM: 8477 Apácatorna, Kossuth utca 18.

POLGÁRMESTER: Kovács Béla

FŐÉPÍTÉS: Farkas István

FŐÉPÍTÉS E-MAIL CÍME: apacatorna@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Kovács Krisztián

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián,

FOTÓ: Farkas István, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Kovács Krisztián,

Apácatorna, 2018. április 19.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!